

Bakalářská práce

2010

Anita Lacinová

Obor: Účetnictví a finanční řízení podniku
Katedra: Účetnictví a financí

Bakalářská práce

POROVNÁNÍ METOD OCEŇOVÁNÍ ZÁSOB PŘI VÝDEJI DO SPOTŘEBY

Vedoucí práce:
Ing. Hana Hlaváčková

Autor práce:
Anita Lacinová

České Budějovice, 2010

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a veškerou literaturu, kterou jsem použila, jsem uvedla v závěru práce.

Souhlasím, aby práce byla uložena ve Fakultní vědecké knihovně Ekonomické fakulty v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

Prohlašuji, že v souladu s §47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

Děkuji vedoucí bakalářské práce Ing. Haně Hlaváčkové za připomínky a metodické vedení práce.

Abstract

The aim of this work is to compare the methods of valuation of stocks while releasing them into expenditure. All used methods were applied to specific movements of stock inventory items in the selected company.

The work is divided into three main parts. The first, theoretical part, describes the ownership structure of the company, and further details the inventory details. Inventories are defined and their brief characteristics are presented. This section also notes the issues of inventory accounting in the two possible ways - method A and method B. The methods of valuation of stocks and their brief description are included in the next chapter.

At the beginning of the second section, a profile of the selected company is provided. That is for a specific idea of the company and its activities. Listed below are the basic principles of the accounting software ABRA G3, which is chosen for the processing methods of valuing stocks while releasing them into expenditure. At the end of the practical part is a table that contains all the data on the valuation methods applied to the specific stock movements, which are attached.

The third and final part of this work contains a summary of the data and the conclusions arising therefrom. There also is a recommendation for the selected company.

Obsah

1. Úvod	7
2. Teoretická část	8
2.1. Majetková struktura podniku	8
2.2. Zásoby	10
2.2.1. Vymezení zásob	10
2.2.2. Způsoby účtování zásob	13
2.3. Oceňování zásob	14
2.3.1. Způsoby pro oceňování nakoupených zásob při výdeji do spotřeby	15
3. Základní údaje o společnosti	18
3.1. Profil společnosti	18
3.2. Výsledky hospodaření	19
4. Metodika	20
5. Praktická část	21
5.1. Systém ABRA G3	21
5.1.1. Charakteristika jednotlivých modulů a skupin agend	21
5.1.2. Jak používat skupinu Sklad	22
5.1.3. Sklad a skladové doklady	23
5.1.3.1. Výpočet skladových cen	24
5.1.3.1. Dva typy skladových uzávěrek	24
5.1.3.3. Vlastní algoritmus výpočtu cen	25
5.1.3.4. Uzavření oceněných pohybů, dokladů a skladu	29
6. Získané údaje z ABRA G3	30
7. Závěr	31
8. Zdroje	32
9. Seznam příloh	33
10. Přílohy	

1. Úvod

Každá účetní jednotka potřebuje mít kde vyrábět a na čem vyrábět, musí proto vlastnit majetek. Z hlediska doby použitelnosti můžeme majetek rozdělit na dlouhodobý a krátkodobý, neboli oběžný majetek. Oběžný majetek je určen k zajištění provozní činnosti podniku. Oběžný proto, že se ve výrobě spotřebovává, předává svoji hodnotu do hodnoty nových výrobků, a často mění svou podobu.

Oběžný majetek má 2 podoby:

- a) věcnou – sem patří zásoby
- b) finanční – sem patří peníze, ceniny, krátkodobé cenné papíry a pohledávky.

Cílem bakalářské práce je porovnat metody oceňování zásob při výdeji do spotřeby. Všechny využívané metody byly aplikovány na skladové pohyby konkrétní skladové položky ve vybraném podniku.

Práce je rozdělena do tří hlavních částí. První, teoretická část, popisuje majetkovou strukturu podniku, z které se dále rozpracovávají podrobněji zásoby. Zásoby jsou vymezeny a je uvedena jejich stručná charakteristika. V této části je také zaznamenána problematika účtování zásob dvěma způsoby, a to způsobem A a způsobem B. V další kapitole jsou obsaženy metody oceňování zásob při výdeji a jejich stručný popis.

Na začátku druhé části je uveden profil vybrané společnosti. To pro konkrétní představu o firmě a její činnosti. Dále jsou uvedeny základní principy práce s účetním softwarem ABRA G3, který je vybrán pro zpracování metod oceňování zásob při výdeji do spotřeby. Na závěr praktické části je tabulka, která obsahuje všechny získané údaje o metodách oceňování aplikovaných na konkrétní skladové pohyby, které jsou přiloženy v příloze.

Třetí část obsahuje shrnutí získaných údajů a závěr z nich vyplývající. Je zde doporučení pro vybraný podnik.

2. Teoretická část

2. 1. Majetková struktura podniku

Majetkem podniku se rozumí souhrn všech věcí, peněžních prostředků, pohledávek a jiných majetkových hodnot, které patří podniku a slouží k jeho podnikatelské činnosti. Tvoří ji dvě základní skupiny prostředků, které se liší dobou použitelnosti v provozu podniku. První skupinou je **dlouhodobý** majetek, druhou skupinou je **oběžný** majetek. Zvláštní skupinu pak tvoří tzv. přechodná aktiva.

Dlouhodobý majetek

(označován také jako stálý, fixní, neoběžný, stálá aktiva) slouží podniku dobu delší než jeden rok a tvoří podstatu jeho majetkové struktury. Člení se do tří základních skupin:

- Dlouhodobý nehmotný majetek,
- Dlouhodobý hmotný majetek,
- Dlouhodobý finanční majetek.

Dlouhodobý nehmotný majetek tvoří koupená různá oprávnění, např. patenty, licence, vydavatelská a autorská práva, nehmotné výsledky výzkumu a vývoje. Dále se sem zahrnují softwary, obchodní značky firmy a také náklady na založení podniku. Povinně se sem musejí zařadit položky, jejichž cena je vyšší než 60.000 Kč.

Dlouhodobý hmotný majetek je majetek, který má fyzickou podobu a v podniku většinou slouží dlouhou dobu a postupně se opotřebovává. Pořizovací cena je obvykle vyšší než 40.000 Kč. Řadí se sem budovy, stavby, stroje, výrobní zařízení, dopravní prostředky, přístroje aj. Tento majetek se odepisuje. Některý majetek je možné využívat opravdu dlouhou dobu, než by se znehodnotil, např. pozemky, umělecká díla, zlato, tento majetek je tedy neodpisovatelný. V praxi je dlouhodobý majetek členěn na **movitý majetek**, lze ho přemísťovat, a **nemovitý majetek**, který nelze přemísťovat (má základy těsně spojené se zemí). Dlouhodobý hmotný majetek se nespotebovává najednou, ale postupně se opotřebovává a znehodnocuje a úměrně tomuto opotřebování přenáší svou hodnotu ve formě odpisů do nákladů podniku. Protože odpisy jsou většinou fixními náklady, je důležité, aby podnik nevlastnil žádné zbytečné budovy, stroje nebo výrobní zařízení.

Dlouhodobý finanční majetek tvoří majetkové účasti podniku v jiných podnicích, cenné papíry, které podnik nakoupil jako dlouhodobou investici, hypotekární pohledávky aj. Mezi dlouhodobý finanční majetek nepatří cenné papíry určené k obchodování.

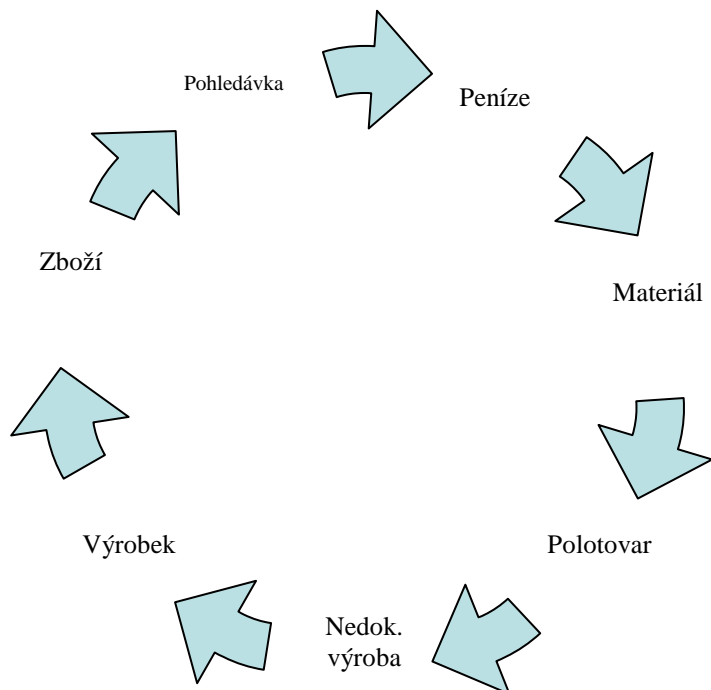
Do dlouhonoého majetku se může také zahrnout i **drobný dlouhodobý majetek**, který nedosahuje výše požadované vstupní ceny, ale má dlouhodobou povahu.

Oběžný majetek

(označován také jako krátkodobý, provozovací, provozní, oběžná aktiva)

Oběžným majetkem se nazývá proto, že jedna jeho forma se přeměňuje do jiné.

Koloběh oběžného majetku

Oběžný majetek je tedy v neustálém pohybu. Na rozdíl od dlouhodobého majetku, jehož obrat je velice pomalý, oběžný majetek „obíhá“ velice rychle. Čím rychleji se obrací, tím za stejných podmínek přinese vyšší zisk. Proto je důležitým ukazatelem při hodnocení oběžného majetku rychlost jeho obratu.

Oběžný majetek slouží také k úhradě závazků podniku. Podnik vyrovnává své závazky nejčastěji penězi, nemá-li peníze k dispozici, musí použít oběžný majetek, resp. i dlouhodobý, což často vede k postupnému zániku podniku.

Schopnost jednotlivých aktiv přeměnit se rychle a bez větších ztrát na peněžní prostředky se označuje jako likvidnost.

Oběžný majetek je v podniku přítomen v několika různých formách:

- věcná podoba
 - ❖ zásoby surovin, pomocných látek a provozních látek, náhradních dílů, obalů, nedokončené výroby, paliva, hotových výrobků a zboží
- peněžní podoba
 - ❖ hotovost, peníze na bankovních účtech, pohledávky, krátkodobý finanční majetek, krátkodobé náklady příštích období

2. 2. Zásoby

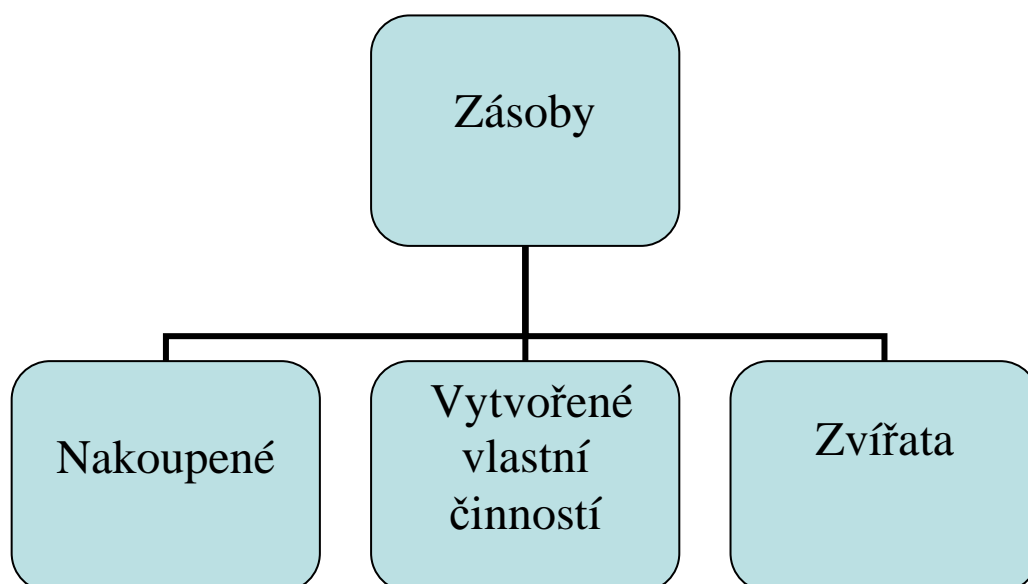
Zásoby jsou věcnou podobnou oběžného majetku. Upravuje je Zákon o účetnictví a evidují se v účetní třídě 1. Zásoby se mohou pořídít několika způsoby:

- nákup – materiál, zboží
- vlastní výroba – nedokončená výroba, polotovary, výrobky, zvířata a zboží
- pořízené bezplatně, nalezené

2. 2. Vymezení zásob

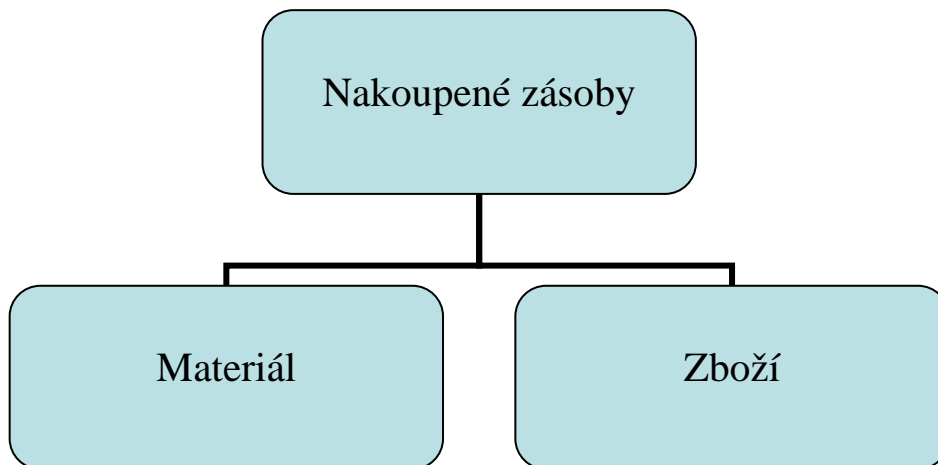
Vymezení pojmu „zásoby“ je podrobně rozvedeno v § 9 vyhlášky č. 500/2002 Sb. a v ČÚS č. 015- Zásoby.

Schematicky lze zásoby rozdělit do tří základních kategorií:

Zásoby nakoupené

Nakupované zásoby patří mezi nejčastější představitele zásob, lze je rozdělit do dvou velkých skupin, kterými jsou materiál a zboží.

Materiál

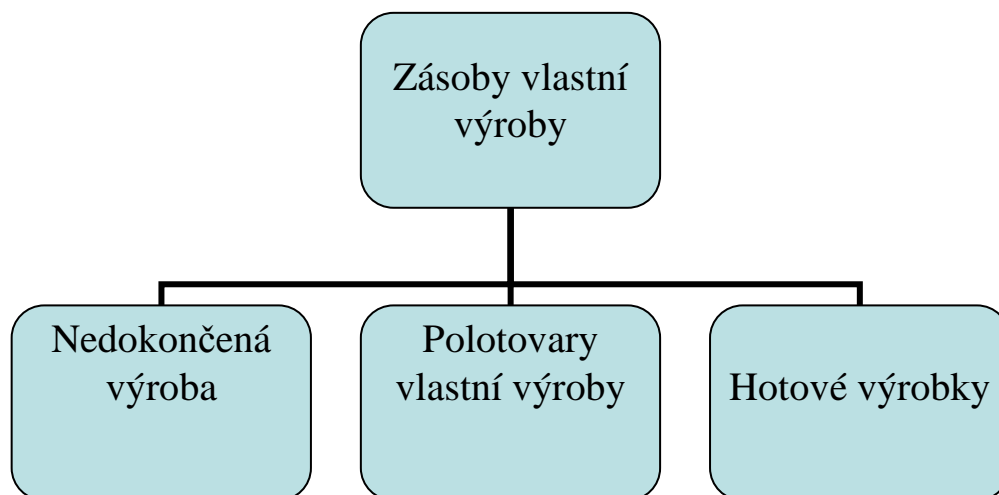
- suroviny (základní materiál, který tvoří podstatu výrobku),
- pomocné látky (přecházejí přímo do výrobku, ale netvoří jeho podstatu),
- provozovací látky (hmoty, jež jsou zapotřebí pro provoz podniku jako celku),
- náhradní díly (předměty určené k údržbě a opravám DHM),
- obaly a obalové materiály,
- drobný hmotný majetek (samostatné movité věci a soubory movitých věcí s dobou použitelnosti delší než jeden rok a s pořizovací cenou nižší než je stanovená pro účtování do dlouhodobého majetku),
- movité věci s dobou použitelnosti jeden rok a kratší, bez ohledu na pořizovací cenu.

Zboží:

- movité věci včetně zvířat, které účetní jednotka nabyla za účelem dalšího prodeje.
- Výrobky vlastní výroby, které byly aktivovány a předány do vlastních prodejen.
- Zvířata vlastního chovu, která dospěla, byla aktivována a jsou určena k prodeji s výjimkou jatečných zvířat
- Nemovitosti, které účetní jednotka, jejímž předmětem činnosti je nákup a prodej nemovitostí nakupuje za účelem dalšího prodeje.

Zásoby vytvořené vlastní činností

Zásoby vytvořené vlastní činností se rozdělují do tří základních skupin:

Nedokončená výroba

- produkty, které prošly alespoň jedním výrobním stupněm a nejsou již materiálem, ale ani dokončeným výrobkem

Polotovary

- produkty, které neprošly všemi výrobními stupni a budou dokončeny nebo zkompletovány do hotových výrobků v dalším výrobním stupni.

Výrobky:

- vlastní výroba určená k prodeji nebo ke vnitřní spotřebě

Zvířata

- mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny
- dospělá zvířata a jejich skupiny

2. 2. 2. Způsoby účtování zásob

České účetní standardy dávají účetním jednotkám možnost výběru mezi dvěma možnými způsoby účtování zásob. Tyto způsoby jsou označeny jako způsob A a způsob B. Oba způsoby evidence mohou používat všechny účetní jednotky bez ohledu na povinnost auditu. Oba způsoby se mohou také kombinovat v rámci jednoho syntetického účtu. Na analytických účtech však musí být uplatněn pouze jeden z uvedených způsobů.

Způsob A

Podstatou způsobu A je soustředit výdaje vynaložené na pořízení zásob na příslušných majetkových účtech zásob v ocenění, které odpovídá Zákonu o účetnictví. Zásoby se vyúčtují do provozních nákladů, nebo jako snížení výnosu prostřednictvím účtů účtové skupiny 61 v okamžiku jejich faktické spotřeby. Při tomto způsobu evidence jsou prováděny souběžné zápisy ve skladové evidenci (tj. na skladových kartách a na účtech zásob v hlavní knize). Skladová evidence musí být vedena jak v jednotkách množství, ta i v příslušném ocenění. Tento způsob evidence zásob je většinou spojen s průběžnou inventarizací zásob.

Postup účtování jednotlivých složek zásob se liší v závislosti na způsobu jejich ocenění. Je však nutné dodržet předepsané ocenění zásob dané Zákonem o účetnictví a Českými účetními standardy.

Způsob B

Při účtování způsobem B musí sice být během roku také vedena skladová evidence. Na rozdíl ale od způsobu A se při použití tohoto způsobu vyúčtují veškeré výdaje na pořízení zásob nákupem nebo vlastní činností během účetního období na příslušné účty provozních nákladů. Na účtech zásob se pak účtuje pouze na konci účetního období, když se uzavírají účetní knihy.

Tím, že jsou pořizované zásoby při tomto způsobu účtovány přímo do spotřeby, vzniká několik problémů. Například v okamžiku nákupu nemůže být leckdy známo, jak bude nakoupený materiál použit, zda jako přímí či režijní, na jakou zakázku, pro jaké středisko apod.

Při vedení evidence zásob způsobem B se neúčtuje v průběhu roku o skladových zásobách, není tedy možnost vyjádřit vliv časového rozdílu na okamžik splnění dodávky a zúčtování odpovídající zakázky. Pro je důležité rozhodnout, zda se bude účtovat o nákladech v okamžiku přijetí faktury proti účtu dodavatelů, nebo v okamžiku dodávky zásob. Nesmí se přitom porušit povinnost zaúčtovat všechny účetní případy do období, s kterým časově a věcně souvisí.

Účetní jednotky, které používají způsob B, se mohou setkat, jak již bylo zmíněno, s celou radou problémů. Z toho vyplývá, že tento způsob, který měl být původně zjednodušením účetnictví, vede spíše k problémům a je vhodný pouze pro omezený okruh účetních jednotek, které mají velmi jednoduchou činnost. Tento způsob mohou aplikovat také ty účetní jednotky, které mají náklady na spotřebu v zanedbatelné výši. Lze ho také použít v maloobchodních jednotkách, které nevedou skladovou evidenci a zásoby sledují podle odpovědných osob či míst uložení.

Při evidenci zásob způsobem B je třeba vzít v úvahu, že během roku je zkreslován hospodářský výsledek, protože náklady na materiál jsou vykazovány v momentě jeho pořízení a ne v okamžiku jeho spotřeby.

2. 3. Oceňování zásob

Zásoby vytvořené vlastní činností se oceňují na úrovni vynaložených vlastních nákladů. Vlastními náklady u zásob se rozumí přímé náklady vynaložené, popřípadě část nepřímých nákladů, která se k dané činnosti vztahuje. Částka se stanovuje podle skutečné výše nákladů, nebo podle operativní kalkulace

Zásoby nakoupené se oceňují pořizovacími cenami. Pořizovací cenou se rozumí cena, za kterou jsou zásoby skutečně pořízeny včetně nákladů souvisejících s pořízením. Součástí pořizovací ceny nejsou úroky z úvěrů a půjček poskytnutých na pořízení zásob. Z vnitropodnikových služeb souvisejících s pořízením zásob nákupem a zpracováním zásob se do pořizovací ceny zahrnuje pouze přepravné a vlastní náklady na zpracování materiálu.

Zásoby pořízené bezplatně, nalezené, odpad a zbytkové produkty se ocení reprodukční pořizovací cenou. Reprodukční pořizovací cena je cena, za kterou by byl majetek pořízen v době, kdy o něm účtujeme.

Zásoby stejného druhu lze evidovat na skladě v ocenění cenou, která byla zjištěna váženým aritmetickým průměrem z pořizovacích cen nebo vlastních nákladů. Vážený aritmetický průměr je nutné počítat nejméně jednou za měsíc. V rámci jednoho analytického účtu zásob je možné používat pouze jeden způsob oceňování.

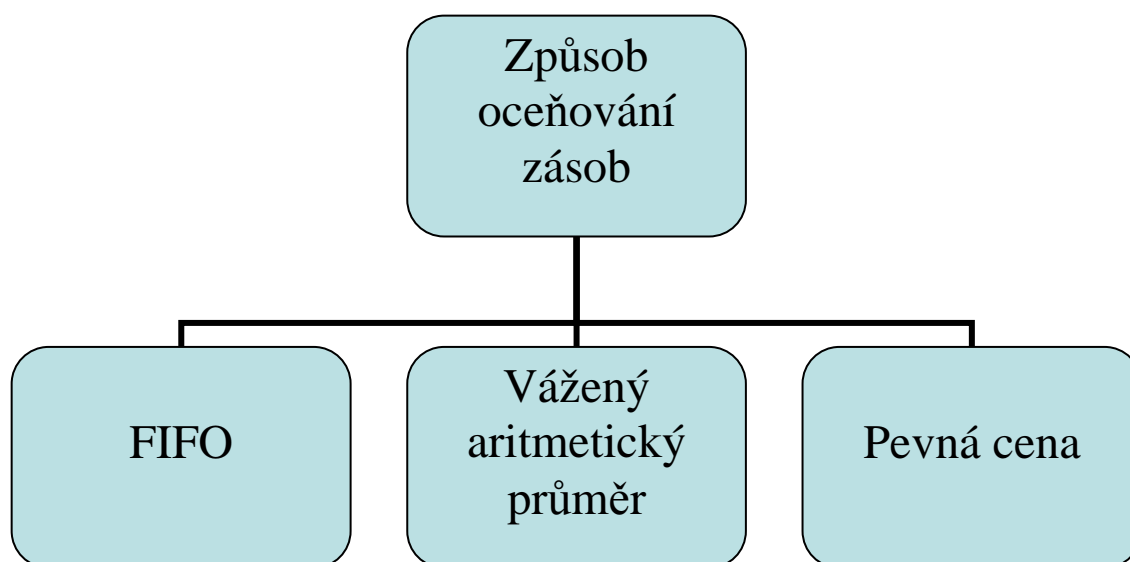
Nevyfakturované dodávky se ocení podle uzavřené smlouvy, popřípadě odhadem podle příslušených dokladů, které má účetní jednotka k dispozici.

2. 3. 1. Způsoby pro oceňování nakoupených zásob při výdeji do spotřeby

Pro oceňování zásob v pořizovací ceně je v účetnictví používáno několik způsobů. Náklady na pořízení zásob se na základě příjemky přeúčtují na sklad, přičemž náklady související s pořízením jsou rozpuštěny do ceny jednotlivých skladových položek, které jsou součástí dodávky. U způsobu B, při kterém jsou jak hodnota pořizovaných zásob, tak i související náklady účtovány rovnou do spotřeby bez použití účtu zásob, je nutné zajistit zvláštním analytickým účtem ve skupině 50 – Spotřebované nákupy sledování nákladů na využití zásob, aby bylo možné k rozvahovému dni ocenit správně stav zásob zjištěný inventurou.

Rozdělování nákladů souvisejících s pořízením do cen jednotlivých skladových položek má tu výhodu, že vyúčtované náklady na spotřebu konečného materiálu či na nákup prodaného zboží se přibližují nebo v některých případech dokonce přesně odpovídají celkovým skutečným nákladům na jejich pořízení. Jak odpovídá takto zjištěná cena aktuálním cenám v době vyskladnění, záleží na době, která uplyne mezi pořízením a vyskladněním zásob. Značnou nevýhodou je poměrná pracnost, a také vysoké nároky na přesné zachycení. Pokud ale není možné zjistit správnou rozvrhovou základnu pro rozdělení nákladů, které souvisejí s pořízením do jednotlivých skladových položek, účtují se na samostatný analytický účet zásob. Vždy je důležité zajistit, aby hodnota příslušné rozvahové položky zásob odpovídala pořizovací ceně, aby všechny související náklady byly účtovány do zásob, resp. u způsobu B na vrub účtové skupiny 50 a aby byl vypracován vhodný systém pro rozvrh těchto vedlejších nákladů.

U způsobu A lze jednotlivé skladové položky oceňovat na skladě a pro vyskladnění se nám nabízejí různé způsoby ocenění.

Metoda FIFO

Základní způsob pro oceňování zásob, který ale Zákon uvádí v § 25 odst. 3 až na druhém místě, je oceňování vyskladňovaných zásob cenou, která byla dosažena při pořízení nejstarší skladované zásoby. Jako pojmenování tohoto způsobu oceňování se nejčastěji používá „první do skladu, první ze skladu“. Tento název vychází z anglického „first in, first out“ zkráceně FIFO. Tato metoda se používá z toho důvodu, že se snaží co nejvíce přiblížit rozvahové ocenění zásob cenám tržním.

Metoda LIFO

Opačným postupem, zvaným „poslední do skladu, první ze skladu“, tento termín také vychází z anglického „last in, first out“, zkratkou LIFO, se naopak dosáhne ocenění nákladů cenami, které se přibližují cenám na trhu. Platí pravidlo, že čím déle jsou zásoby na skladě, tím více je pravděpodobné, že rozvahové ocenění nebude odpovídat současným cenám. V České Republice nemůže účetní jednotka rozvahovou hodnotu zásob oceňovat tímto způsobem. To ovšem neznamená, že by metoda LIFO nemohla být používána ve vnitropodnikovém účetnictví, pro potřeby tvorby a zpracování výsledných kalkulací. Pomocí tohoto způsobu by bylo možné vyjádřit v nákladech cenu, která se blíží současné cenové úrovni. Oproti tomu, pokud by byla tato metoda promítnuta do oceňování zásob na skladě, mohlo by se stát, že by skladová cena mohla být velmi odchylná od současné úrovně cen na trhu a pokud by zásoba určité skladové položky neklesla nikdy na nulu, byla by v ni thesaurována cenová úroveň platná v době jejího pořízení před mnoha lety. Při stoupajících cenách by to mohlo znamenat, že by zásoby v rozvaze byly podhodnoceny. Proto je tato metoda pro zobrazení majetku v rozvaze nepoužitelná.

Vážený průměr

Většina účetních jednotek používá pro oceňování zásob při výdeji do spotřeby metodu FIFO, která je upravena tak, že při každém novém **pořízení** se vypočítá vážený aritmetický průměr ze zásob, které už jsou na skladě a nových přírůstků. Všechna vyskladnění této zásoby, která následují po jejím posledním příjmu, jsou oceňována takto vypočtenou cenou až do jejího úplného vyskladnění nebo do dalšího nákupu. Pokud nakoupíme položku, která dosud na skladě nebyla, nemůžeme vypočítat průměrnou cenu. Použijeme tedy její skutečnou pořizovací cenu při nákupu.

Zjednodušený vážený průměr

Dříve, když ještě nebyla technologie na takové úrovni jako dnes a počítače nebyly používány v takovém rozsahu, byl často používán zjednodušený výpočet váženého aritmetického průměru. Při výpočtu zjednodušeného aritmetického průměru se postupuje stejně jako při váženém aritmetickém průměru, ale průměr se vypočítává

nejméně jednou za měsíc. Není však nutné, aby byl výpočet prováděn ke konci měsíce, i když bude tento termín zřejmě nejvýhodnější.

Vypočítaný průměr lze používat až pro vyskladnění, které následuje po datu, ke kterému byl výpočet proveden.

Pokud pořizujeme položku, která ještě nebyla na skladě, nebo která měla na začátku sledovaného období nulový zůstatek a k pořízení a vyskladnění dojde před datem výpočtu, přičemž položka byla pořízena pouze jednou nebo za stejnou cenu, pak pro vyskladnění se oceňuje pořizovací cenou při nákupu. V případě, že byl u takovéto položky, tentýž měsíc proveden další nákup za jinou cenu, je nutné použít při vyskladňování klasickou metodu FIFO, nebo se uplatní metoda propočtu průměru okamžitě po dodávce položky. V příštím měsíci se pak postupuje klasickým způsobem výpočtu průměru jednou za měsíc.

Pevná cena

Oceňování zásob pomocí předem stanovené pevné ceny ČÚS nevylučují. Nestanovují ale, jak má být tato cena stanovena. Je nutné řídit se zde obecnými pravidly, na základě kterých, mají použité metody co nejpřesněji směřovat k zobrazení skutečnosti¹. Nejčastěji se vychází z pořizovacích cen, které jsou známé v okamžiku stanovení pevné (skladové) ceny. V tomto případě je vhodné, aby byl v účetní jednotce vnitřním předpisem upraven způsob změny výše skladové ceny během roku. Ke změně ocenění by mohlo dojít například, když se dosahované pořizovací ceny odchýlí od předem stanovených cen o více než ... procent. Protože způsob oceňování je metodou, ale použití jednotlivých konkrétních cen je pouze aplikací této metody, lze ceny během roku měnit, aniž by docházelo k rozporu s ustanovením Zákona².

¹ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, §24, odst. 1

Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví tak, aby účetní závěrka sestavená na jeho základě podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky.

² Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, § 4, odst. 15

Účetní jednotky jsou povinny v příslušném účetním období použít účetní metody podle odstavce 8 ve znění platném na jeho počátku.

3. Základní údaje o společnosti

Obchodní jméno: Rybářství Nové Hrady s. r. o.
Sídlo: Štiptůň 78, 374 01 Trhové Sviny
Datum vzniku: 3. dubna 1991
IČO: 15789799
DIČ: CZ15789799
Hlavní předmět podnikání: chov sladkovodních ryb a chov hus
Základní kapitál: 3.000.000,-- Kč

Osoby, které se podílejí 20% a více na základním kapitálu

Jméno	Vklad	Splaceno	Podíl na kapitálu
Ing. Zbyněk Zajíc	3.000.000,00 Kč	3.000.000,00 Kč	100%

Jednatelé společnosti: Lubomír Zvonař, Dolní Třebonín 80,
Ing. Zbyněk Zajíc, Čechova 662/20, České Budějovice
Počet zaměstnanců: 50 (z toho 4 řídící)

3. 1. Profil společnosti

Společnost Rybářství Nové Hrady s. r. o. se zabývá především chovem sladkovodních ryb a chovem hus. Doplnkově poskytuje stavební práce a dopravní služby. Hospodaří na následujících výměrách vodních ploch:

	Hektary	Procenta
Rybníky ve vlastnictví firmy	1 043	85%
Rybníky pronajaté	183	15%
Obhospodařované vodní plochy celkem (316 rybníků)	1226	100%

Z hlediska objemu produkce ryb jednoznačně převažuje kapr. V menším množství jsou chovány další druhy jako amur, lín, jesen zlatý.

Rybářství Nové Hrady s.r.o. vlastní jediný **šlechtitelský chov hus** v České republice s více než **třicetiletou tradicí**. Chovné hejno čítá 4.000 ks hus a 1.000 ks houserů. Roční produkce housat činí 80.000 kusů. Prodej housat je realizován jak v tuzemsku, tak i na zahraničních trzích.

Společnost nemá žádnou organizační složku v zahraničí.

3. 2. Výsledky hospodaření³

Struktura majetku

	2004	2005	2006	2007	2008
Stálá aktiva	59 082	61 987	63 472	68 140	68 931
Zásoby	15 253	15 456	13 130	15 223	20 709
Pohledávky	9 061	11 461	18 459	10 360	5 532
Finanční majetek	6 957	7 240	6 635	7 768	5 751
Ostatní	260	239	204	208	135
Aktiva celkem	90 613	96 383	101 900	101 699	101 058

Struktura kapitálu

	2004	2005	2006	2007	2008
Vlastní kapitál	25 138	31 776	37 831	42 387	59 064
Rezervy	19 033	20 267	16 522	15 813	0
Závazky dlouhodobé	40 809	39 989	36 859	36 582	33 478
Závazky krátkodobé	3 044	1 526	2 261	1 793	5 779
Úvěry	2 000	2 000	7 725	4 815	2 066
Ostatní	589	825	702	309	671
Pasiva celkem	90 613	96 383	101 900	101 699	101 058

Výnosy, náklady, výsledek hospodaření

Výnosy

	2004	2005	2006	2007	2008
Tržby z chovu ryb	27 227	31 762	29 329	30 810	20 286
Tržby z chovu hus	7 068	3 130	3 132	3 789	6 178
Tržby z ostatní činností	4 725	5 086	6 490	6 105	4 492
Tržby celkem	39 020	39 978	38 951	40 704	30 956

Výsledek hospodaření

2004	5 894 tis. Kč
2005	6 639 tis. Kč
2006	6 055 tis. Kč
2007	4 556 tis. Kč
2008	16 677 tis. Kč

³ Údaje jsou v tisících Kč.

4. Metodika

Pro zpracování praktické části byl vybrán účetní software ABRA G3. Tento program je pro uživatele přehledný a vazby jsou naprosto logické a jednoduché. Pro potřeby této práce nebyly využívány všechny agendy, ale pouze Skladové hospodářství. Tento modul umožňuje veškeré možnosti, které souvisí se skladovými pohyby. Tento program byl zvolen také proto, že v něm účtuje firma, která je vybrána.

Provede se srovnání metod oceňování zásob při výdeji do spotřeby. ABRA G3 umožní provést oceňování pouze dvěma způsoby a to metodou FIFO a váženým aritmetickým průměrem. Pro oceňování pevnou cenou je tedy použit pouze program Excel.

Na základě srovnání se pak provede hodnocení výhodnosti metod v mém konkrétním podniku a následně bude doporučen nejlepší způsob oceňování.

Postup v programu ABRA G3

- 1) Založit novou skladovou kartu pro HU – směsné krmivo pro husy
- 2) Jako první se bude oceňovat metodou FIFO, která se vybere v agendě Skladové hospodářství – Nastavení – Sklady.
- 3) Na základě získaných podkladů z firmy se nadefinují všechny příjemky a dodací listy za období 2008.
- 4) Každý měsíc se provede uzávěrka hlavního skladu.
- 5) Vytisknou se sestavy pro skladové pohyby převedené do programu Excel.
- 6) Aby se mohla změnit metoda oceňování a nadefinované doklady se sami přecenili, zruší se všechny uzávěrky, které byly vytvořeny s metodou FIFO.
- 7) Zvolit oceňovací metodu VAP.
- 8) Opět provést měsíční uzávěrky.
- 9) Vytisknout sestavy se skladovými pohyby, které jsou převedeny do programu Excel.
- 10) Pro metodu oceňování Pevnou cenou, kterou program ABRA G3 neumožňuje, jsou provedeny výpočty v programu Excel. Jako pevná cena byla stanovena jednotková cena prvního nákupu.

5. Praktická část

5. 1. Systém ABRA G3

Pro zpracování praktické části byl vybrán účetní software ABRA G3. Tento program je pro uživatele přehledný a vazby jsou naprosto logické a jednoduché. Pro potřeby této práce nebyly využívány všechny agendy, ale pouze Skladové hospodářství. Tento modul umožňuje veškeré možnosti, které souvisejí se skladovými pohyby.

5. 1. 1. Charakteristika jednotlivých modulů a skupin agend

Systém ABRA G3 je modulární systém. Skládá se z jednotlivých modulů, které mohou fungovat i samostatně, ale v celku tvoří integrovaný a provázaný systém. Jednotlivé moduly obsahují řadu agend. Agendy, které řeší obdobnou problematiku a logicky spolu úzce souvisí, jsou výrobcem uspořádány do skupin.

Agendy dle modulů - Skladové hospodářství

Skupina agend umožňující pracovat se skladem, tj. zadávat a zobrazovat vše týkající se skladových karet, zadávat a zobrazovat skladové doklady, provádět inventury apod.:

- vedení skladové evidence i pro více skladů
- vedení stavu zboží na skladových kartách
- možnost využití nabídkového menu zboží pro rychlou orientaci ve skladu, dále třídění a rychlé hledání podle názvu, kódu, čísla sazebníku, čárového kódu EAN, pokladního kódu PLU nebo podle specifikace
- přiřazování karet do skupin dealerských slev, kusových slev nebo sortimentních skupin (pro podporu stanovení prodejní ceny a slevového systému)
- možnost definice tzv. makrokaret pro zboží skládající se z více komponent vedených na samostatných kartách
- možnost definice tzv. obalů pro zboží prodávané včetně obalů, využití zejména v Maloobchodním prodeji
- u vybraných karet možná evidence sériových (výrobních) čísel a šarží s možností jejich tisku na dokladech
- vyhodnocení prodeje a další příjem na sklad možno časově rozdělit na kusový příjem dovolující expedici a pozdější doplnění nákupních cen
- oceňování zásob volitelně váženým průměrem nebo metodou FIFO dávkovým zpracováním
- bohaté tiskové výstupy o stavu a pohybu zásob, objednaného zboží, rezervacích, dále podpora definovatelných exportů a ve vybraných agendách i podpora_B2B exportů a importů
- možnost vrácení na sklad se skladovou vratkou a návazným vrácením peněz nebo vystavením dobropisu
- převody mezi sklady a to i vzdálenými
- podpora pro provedení inventury na libovolném skladě, tvorba dokladů inventární manka a přebytky
- možnost oprav skladových dokladů apod.
- agendy pro podporu práce s doklady z modulů výroby

- možnost definice náhrad skladových karet (využití zejména pro výrobu pro případ, kdy požadovaný sortiment není skladem apod.)
- příjemky a vratky příjemek, podporují práci v EU (tj. možnost volby různých typů obchodů, evidence položek potřebných pro následná hlášení INTRASTAT)
- podpora polohovaných skladů

5. 1. 2. Jak používat skupinu Sklad

Ve skupině Sklad se provádí pohyby se skladovými položkami a vystavují se zde skladové doklady. Vystavované doklady musí obsahovat všechny položky povinné pro doklady jako takové, příp. položky povinné pro účetnictví, pokud se o nich účtuje.

Proto prvním předpokladem používání skupiny Sklad jsou nadefinované příslušné sklady a skladové karty. Nadefinované sklady pak ještě musí mít přiřazeny řady skladových dokladů, které je možné pro daný sklad používat, aby bylo možno do nich zadávat skladové doklady.

Každá skladová karta má mj. přidělen svůj kód. Kód karty lze zadávat ručně při zadání nové karty, anebo lze využít možnosti jeho automatického generování na základě definované struktury kódu. Pokud je struktura nadefinována a je nastaveno její používání, přiděluje se systém kód automaticky. V opačném případě se musí zadat ručně.

Dále je potřebná správně provedená nutná část implementace a to pro účely této skupiny minimálně definice Období, jelikož období je nedílnou součástí struktury čísla dokladu. Dále se nadefinují Řady dokladů pro doklady typu příjemky, vratky příjemek, dodací listy, vratky dodacích listů, převodky a inventární doklady se správně nastaveným způsobem účtování pro všechny doklady, které se mají zúčtovat.

Jelikož na dokladech tohoto typu je jednou z povinných položek středisko, musí být nadefinovaná střediska. Pokud se bude používat středisková evidence, pak se nadefinuje alespoň jedno středisko.

Dále je třeba zmínit položku Firma. V této skupině jsou doklady, které **mají položku Firma povinnou**. Proto, pokud na takových dokladech budou chtít konkrétní firmy zadávat, musí se naplnit nejdříve Adresář firem. Pokud se nebudou na některé z uvedených dokladů zadávat konkrétní existující firmu, nadefinuje se v Adresáři pomocná fiktivní firma, která se bude pro tento účel používat.

Dále by se měla zavést účetní osnova. U všech dokladů, které se účtují, by se měly zkontrolovat, příp. nadefinovat účetní předkontace pro jednotlivé účetní případy, aby se později kontování provádělo automaticky a minimalizovala se pak práce účetní.

Pokud se vystavují skladové doklady na skladové položky, budou tyto pohyby vždy vázány k dílčím kartám na jednotlivých skladech. Dílčí karty se však zakládat nebudou. Pokud karta dosud není založena, program ji v případě prvního pohybu na daném skladu automaticky založí. Pak stačí na dílčí karty jen doplnit zbývající informace, jako např. spodní resp. horní limit.

Pokud jsou na skladech **nenulové počáteční stavy**, je třeba založit dílčí karty a zadat na dílčí karty odpovídající množství. Z výše uvedeného plyne, že pokud se začíná se systémem pracovat a je potřeba založit větší počet dílčích skladových karet a zadat k nim jejich stávající stav na skladě, lze to nejvhodněji provést spuštěním první inventury se zadáním příslušných kladných inventurních rozdílů pro daný sklad, příp. rovnou zadáním nového dokladu inventurního přebytku přímo v agendě Inventurních přebytků, aniž by bylo nutno zahajovat inventuru. Zadání dílčí karty včetně jejich počátečního stavu pro daný sklad lze též zadáním příjemky do daného skladu.

5. 1. 3. Sklad a skladové doklady

V této složce jsou k dispozici agendy, které významově patří do skupiny Sklad resp. skupiny Sklad-doklady.

Skupiny týkající se skladu poskytují služby související s odbytem a se skladovou evidencí. Jedná se o dvě skupiny agend umožňující zadávat a zobrazovat vše týkající skladových karet, umožňující provádět inventuru a všechny skladové pohyby, tj. zadávat a zobrazovat skladové doklady, a vše s tím související. Je možno definovat různé typy zboží (zboží, výrobky, obaly, makrokarty atd.). Ke skladovým kartám lze definovat náhrady, což se využívá zejména ve výrobních agendách. Skupiny skladových agend jsou schopny také pracovat se sériovými čísly a šaržemi na skladových kartách.

Skladové hospodářství podporuje obě metody oceňování, tj. jak skladovou metodu **Váženého aritmetického průměru**, tak i **FIFO**.

Z hlediska oceňovacích technik lze použít metody ocenění:

- **Vážený aritmetický průměr** – je cena zjištěná váženým aritmetickým průměrem z pořizovacích cen nebo vlastních nákladů u zásob stejného druhu. Je však nutné, aby byl počítán nejméně jednou za měsíc. To znamená, že s každým příjmem se provede zprůměrování skladové ceny. V okamžiku výdeje se tento výdej může ocenit průměrnou cenou a je tudíž jedno, zda se jedná o položky přijaté nejdříve nebo nejpozději - položky mají totiž pouze jednu skladovou cenu - tu průměrnou. Průměrná cena se mění s každým příjmem na sklad.
- **FIFO** - způsobem první do skladu, první ze skladu (FIFO = first in, first out nebo-li "první dovnitř, první ven"). Tento způsob oceňuje skladové zásoby podle historie jejich pohybů, tzn. za cenu, za kterou byla položka přijata, byla také vydána. Pokud se přijímala tatáž položka vícekrát a v různých cenách, tak se nejdříve vyskladňuje ta, která byla přijata nejdříve.

Algoritmus výpočtu skladových cen ve skladu vedeném metodou FIFO je časově náročnější, proto může výpočet skladových cen při uzávěrce skladu FIFO trvat déle než ve skladu průměrovaném. Metoda FIFO se obvykle používá pro zboží s omezenou dobou trvanlivosti a u zboží podléhající zkáze (léčiva, některé potraviny apod.).

- **ve skutečných pořizovacích cenách či vlastních nákladech** (lze použít i ocenění v předem stanovených pořizovacích cenách či vlastních nákladech podle plánovaných kalkulací se samostatnou evidencí cenového rozdílu)

Vyskladňování zásob je prováděno v cenách, v nichž jsou oceňovány na skladě.

Při oddělené evidenci nákladů na jejich pořízení nebo odchylek od skutečné ceny pořízení se tyto náklady, popř. odchylky, účetně rozpouštějí při spotřebě zásob do nákladů způsobem závazně stanoveným účetní jednotkou (např. průměrným procentem).

5. 1. 3. 1. Výpočet skladových cen

Systém ABRA G3 napočítává skladové ceny dávkově. K výpočtu skladové ceny nedochází ke každému pohybu vytvářeného skladového dokladu ihned po vytvoření dokladu, ale je nezbytné vyčíslit skladové ceny uzávěrkou skladu. Funkce Uzávěrka skladu projde veškeré pohyby s danou kartou od poslední uzávěrky a podle zvoleného způsobu oceňování pro daný sklad (VAP nebo FIFO) doplní na všechny doklady skladové ceny.

Není tedy možné účtování skladových dokladů okamžitě po vytvoření, a aby bylo možné skladové doklady zaúčtovat, tj. vyslat do žádostí nebo do deníku, je nezbytné vyčíslit skladové ceny. Teprve po spočítání skladových cen na všech řádcích dokladu lze doklady hromadně zaúčtovat.

Tento způsob práce umožňuje jednu v praxi velice potřebnou a velmi užitečnou věc. Dovoluje kusově vyskladňovat položky, aniž je známa jejich skladová cena, jelikož ještě není známa přesná pořizovací cena přijatých položek. Může se tedy zadat například příjemka do skladu pouze kusově a poté se mohou přijaté položky ihned vyskladňovat bez ohledu na to, že přijatá faktura na dané položky přijde až za několik týdnů. Po doplnění cen na příjemky a spočítání skladových cen skladovou uzávěrkou se dávkově všechny vystavené skladové doklady zaúčtují.

5. 1. 3. 2. Dva typy skladových uzávěrek

Uzávěrka skladu je dvojího typu:

- **Uzávěrka skladu k datu**

Tuto uzávěrku lze chápat jako jakousi dílčí uzávěrku skladu k zadanému datu. Zde se určí, do jakého data (včetně) doklady zpracovat. Tyto uzávěrky lze spouštět pouze v průběhu posledního otevřeného období pro daný sklad. Tato uzávěrka může být provedena, přestože mohou existovat dosud neoceněné doklady. Neoceněné doklady a všechny na ně navazující se zpracují některou příští uzávěrkou.

- **Uzávěrka za období (hlavní)**

Uzávěrka, která musí být spuštěna na konci daného období. Pokud se tak neučiní, neotevře se pro daný sklad následující období, což má za následek, že

nebude možné pro něj provádět dílčí uzávěrky, tedy oceňovat v něm vystavené doklady a účtovat je. Tato uzávěrka vyžaduje:

- o aby všechny skladové pohyby byly oceněny. Neumožňuje tedy "přetahovat" nějaké neúplné doklady do následujícího období, nelze ji tedy provést, pokud všechny příjmové doklady do skladu v daném období nemají řádky s příznakem "ceny kompletní"
- o a aby na žádné z karet nebyl debetní stav

Uzávěrku jdu spustit za vybrané sklady, tj. lze uzavírat každý sklad zvlášť anebo naopak všechny sklady najednou.

5. 1. 3. 3. Vlastní algoritmus výpočtu cen

- Postup ocenění - stručný popis algoritmu ocenění
- Oceňování souvisejících pohybů dosud neoceněných - pravidla pro oceňování pohybů, které se při prvním průchodu nepodařilo ocenit
- Uzávěrkové rozpady - údaje k načtení výchozího stavu dle minulé uzávěrky
- Příklady, problém zaokrouhlování

Postup ocenění

- Každá spuštěná skladová uzávěrka zpracovává jen pohyby od poslední provedené uzávěrky do zadaného data.
- Pro každou dílčí kartu se tedy nejdříve načte zapamatovaný koncový stav z předchozí uzávěrky, který se použije jako případný výchozí stav pro ocenění následných výdajových dokladů. Tedy nikdy znovu nepočítá již dříve oceněné pohyby.
- Pro správné ocenění skladových dokladů má význam jejich pořadí a to nejen podle data jejich vystavení, ale i podle jejich vzniku v rámci jednoho dne. Pro tento účel se na všech skladových dokladech pamatuje i pořadí jejich vzniku, které skladová uzávěrka později respektuje.

Skladová uzávěrka tedy nejdříve seřadí skladové pohyby z uzavíraných skladů do data uzávěrky, které dosud nebyly oceněny, podle data jejich vystavení a v rámci jednoho data i pořadí jejich vzniku.

- Poté uzávěrka provádí oceňování řádků dokladů, které lze ocenit. Oceňování začne od nejstaršího neoceněného pohybu v zadaném intervalu.

Jestliže při vykonávání narazí na pohyb, který není možné ocenit, zařadí jej do seznamu neoceněných pohybů (NOESTCACHE) a pokusí se zpracovat další následující pohyb. Přičemž neocení:

- o příjmový pohyb, na kterém je nastaveno, že zadaná cena není kompletní zpracovávat nebude (bude zpracován až po zadání kompletních cen v některé z dalších uzávěrek).
- o jakýkoliv jiný pohyb, pokud v okamžiku jeho oceňování pro něj zatím není známa odpovídající skladová cena

Pokud se pohyb podaří ocenit, je zařazen do druhého seznamu oceněných pohybů (ESTCACHE). Tento seznam pak slouží k vyhledávání podkladů pro ocenění neoceněných pohybů. Záznamy se do tohoto seznamu pouze přidávají.

Po ocenění jakéhokoliv pohybu se vždy vrátí k odloženým neoceněným pohybům a pokusí se ocenit pohyby, které nějakým způsobem závisí na právě zpracovaném pohybu. Pokud se neoceněný pohyb podaří ocenit, je vyřazen ze seznamu neoceněných a zařazen do seznamu oceněných.

- Na každý oceněný skladový pohyb je zaznamenána celková skladová cena (ať už vypočtená metodou váženého aritmetického průměru nebo FIFO) a pořadí, v jakém byly nakonec uzávěrkou zpracovány.

Současně s výpočtem skladových cen dochází k označování jednotlivých pohybů jako zpracované - k jejich uzavření. Pohyby, které se nepodařilo ocenit, zůstanou neuzavřené a budou zpracovány některou z dalších uzávěrek.

Dále je v případě FIFO potřeba mít k dispozici i informaci, z čeho tato celková skladová cena vznikla (pro případ oceňování následných vratek, pro oceňování výdajů následujících po převodu příjem apod.). Proto v případě FIFO, pokud výdej na příslušném výdajovém dokladu pochází z více příjmech, se ke každému výdajovému dokladu zapamatují "rozpady" obdobné uzávěrkovým. Pak pro ocenění vratek není třeba dohledávat příjmové doklady, ze kterých vznikl odpovídající vracený dodací list, (informace pro ocenění vratky se čerpá buď rovnou z dodacího listu anebo z rozpadu zapamatovaného k dodacímu listu). Obdobně při oceňování převodek nejsou problémy s dohledáváním příjmových dokladů, ze kterých vznikla odpovídající převodka výdej, jelikož informace pro ocenění převodky příjem se čerpá z rozpadu zapamatovaného přímo u převodky výdej. Tato technologie umožňuje poměrně rychlé ocenění skladových pohybů i v případě skladu vedeného metodou FIFO.

- Příklad: Je karta, sklad, příjemky a dodací list. Necht' sklad je veden metodou FIFO.

Varianta	Metoda	Počet na DL1	Rozpad pamatovaný k DL	Popis
A	FIFO	1 ks	žádný	DL celý pochází z jedné PR, tedy je celý za stejnou cenu a není třeba pamatovat dílčí rozpady
B	FIFO	11 ks	9ks za 18,-	Z PR2 zůstane 9ks po 2,-. Z PR1 nezůstane nic.

- Na závěr probíhá kontrola zpracovávaných dokladů, zda byly uzavřeny všechny jejich řádky a doklady se případně uzavrou, a uzavrou se sklady.

Uzávěrkové rozpady

Jak bylo zmíněno v postupu ocenění, nejdříve se tedy pro každou kartu načte informace o výchozím množství a cenách z předchozí uzávěrky, tedy koncový stav zapamatovaný z předchozí uzávěrky. Tyto zapamatované stavy budeme nazývat "uzávkové rozpady" z příjmových dokladů, které nebyly celé vyčerpány pro pamatované na konci každé uzávěrky (rozpady proto, že v případě oceňování FIFO se skutečně jedná o dílčí (rozpadové) záznamy pro jednotlivé doklady). Jednoduše řečeno se jedná pro každou dílčí kartu o záznamy, které říkají, jaké počty z již oceněných a uzavřených příjmových skladových dokladů a v jakých cenách nebyly celé využity pro ocenění výdajových dokladů v poslední uzávěrce pro daný sklad. Tyto budou využity jako výchozí stav pro ocenění dalších výdajových dokladů při spuštění uzávěrky následné. Tedy jinými slovy jde o zapamatovanou informaci o tom, kolik kusů daného zboží na daném skladu je k dispozici z poslední uzávěrky pro ocenění následných výdajových dokladů a v jakých pořizovacích cenách.

Přičemž platí:

- Je-li sklad veden metodou Váženého aritmetického průměru, pak má uzávkový rozpad pro danou dílčí kartu formu jediného záznamu, na němž je uveden celkový počet ze zpracovaných příjmových dokladů nevyužitý pro ocenění dokladů výdajových, a dále pořizovací cena spočtená metodou aritmetického průměru.
- Je-li sklad veden metodou FIFO, pak uzávkový rozpad pro danou dílčí kartu může obsahovat více záznamů, pokud existuje více zpracovaných dokladů charakteru příjem, které slouží pro ocenění následných výdajů, a z nichž nebyl celý počet vyčerpán pro ocenění dokladů výdajových a každý z těchto záznamů nese informaci o své pořizovací ceně.
- Pokud na dané dílčí kartě nejsou žádné dosud nevyčerpané příjmové doklady (tj. buď zatím žádné nebyly zadány anebo co bylo dříve přijato, bylo už i vydáno apod.), pak se na konci uzávěrky pro ni žádný uzávkový rozpad negeneruje (z poslední uzávěrky je k dispozici 0 kusů pro využití v následující uzávěrce).

Z výše uvedeného plyne, že při pravidelném provádění skladových uzávěrek je i při větším množství dat provedení nové uzávěrky poměrně rychlé.

Příklady, problém zaokrouhlování

Celé objasněno na příkladu:

- Příklad: Je karta K na skladě S. Necht' nebyla dosud žádná uzávěrka provedena a necht' na tuto kartu a sklad existují následující příjemky s kompletními cenami:

Doklad Datum dokl. Počet Cena jedn. Cena celk.

PR1	10. 4. 2008	10 ks	1,-	10,-
PR2	11. 4. 2008	10 ks	2,-	20,-

Následující tabulka pak zobrazuje zapamatovaný uzávěrkový rozpad pro různé varianty metody oceňování a počtu na dodacím listu DL1 vystaveném např. 11. 4. 2008:

Varianta	Metoda	Počet na DL1	Uzávěrkový rozpad	Popis
A	Průměr	1 ks	19ks za 28,50	Z obou PR zůstane celkem 19ks s průměrnou cenou 1,50.
B	Průměr	11 ks	9ks za 13,50	Z PR2 zůstane celkem 9ks s průměrnou cenou 1,50.
C	FIFO	1 ks	9ks za 9,- 10ks za 20,-	Z PR1 zůstane celkem 9ks po 1,-. Z PR2 zůstane 10 ks po 2,-.
D	FIFO	11 ks	9ks za 18,-	Z PR2 zůstane 9ks po 2,-. Z PR1 nezůstane nic.

Pokud se poté vystaví druhý dodací list DL2 na 1ks a provede se uzávěrka bude tento DL oceněn dle zapamatovaných rozpadů z předchozí uzávěrky. Interně je tedy pamatováno, kolik kusů je na skladě a v jaké celkové ceně. Pokud se pak oceňuje 1 ks, pak se ocení poměrnou cenou z celkového počtu (tedy cena za 1 ks se nepamatuje, dopočítává se).

Tedy pro tento doklad následovně:

Varianta	Počet na DL2	Výchozí údaj k výpočtu ceny na daném DL2	Výsledné ocenění DL2
A	1ks	19ks celkem za 28,50	1/19 z 28,50 = 1,50
B	1ks	9ks celkem za 13,50	1/9 z 13,50 = 1,50
C	1ks	9ks celkem za 9,-	1/9 z 9,- = 1,-
D	1ks	9ks celkem za 18,-	1/9 z 18,- = 2,-

Skladové ceny za ks (např. zobrazované ve skladových reportech) nejsou uloženy v databázi a nedopočítávají se z nich ceny celkové, ale je tomu přesně obráceně. Tedy jednotlivé skladové ceny jsou dopočítávány z odpovídající skladové ceny celkové a z počtu kusů, celkové sklad. ceny na výdajovém dokladu jsou získány jako odpovídající poměrná část pro daný počet na výdajovém dokladu z cen celkových na skladě. To může vlivem zaokrouhlování někdy vést na první pohled k mylnému dojmu, že celková cena je chybně. Není tomu tak, celková skladová cena je samozřejmě správně, jen se skutečně vlivem zaokrouhlení dopočítávané zobrazené jednotlivé ceny nemusí rovnat číslu dopočtenému opačným postupem, tedy "jednotlivá sklad.cena x počet kusů".

Objasněno na příkladu:

- Příklad: Je karta K, na niž je zadána příjemka PR-1 na 100 000 ks v celkové ceně 12 345,67 CZK. Poté je vytvořen DL-1 na 1000ks, DL-2 na 1000ks a DL-3

na zbylých 9800ks. Prove se skladová uzávěrka a pořídí se např. report knihy skladových pohybů. V daném reportu budou figurovat následující údaje:

Doklad	Počet	Celk.cena	Skl.cena v CZk
PR-1	100 000ks	12 345,67	0,12
DL-1	1000ks	123,46	0,12
DL-2	1000ks	123,46	0,12
DL-3	9800ks	12 098,75	0,12

- Tedy výchozí skladová cena pro 100000ks je 12345,67. Pro DL-1 je pak celková skladová cena pro 1000 ks získána jako $1/1000$ z 12345,67, tedy 123,46. Dopočtená jednotková cena (po zaokrouhlení!) je 0,12. Pochopitelně, pokud by se použil zpětný postup pro výpočet celkové skladové ceny z této jednotkové, zjistilo by se jiné číslo: $0,12 * 1000ks = 120!$ To je ale chybně, jelikož celková skladová cena je 123,46!!!

5. 1. 3. 4. Uzavření oceněných pohybů, dokladů a skladu

Na závěr probíhá kontrola zpracovávaných dokladů, zda byly uzavřeny všechny jejich řádky.

- Všechny zpracované řádky jsou označeny jako uzavřené.
- Všechny doklady, u nichž se podařilo uzavřít všechny řádky, jsou rovněž označeny jako uzavřené. Je-li u nějakého dokladu nezpracovaný byť jen jeden pohyb (řádek), nelze takový doklad zaúčtovat a zůstane označen jako neuzavřený. Uzavřené doklady je pak možné zaúčtovat funkcí hromadné zaúčtování.

Dále budou sklady za uzavřená období uzavřeny proti vystavování jakýchkoli nových dokladů.

6. Získané údaje z ABRA G3

Tabulka č. 1

	FIFO	VAP	PEVNÁ CENA
Leden	253747,70	256239,70	253748,00
Únor	278058,60	274791,90	275648,00
Březen	287929,40	289139,50	284262,00
Duben	247488,60	247198,30	24506,00
Květe	246445,80	246361,20	241484,00
Červen	186548,10	186500,10	182792,00
Červenec	0,00	0,00	0,00
Srpen	29800,00	29792,36	29200,00
Září	14900,00	14896,18	14600,00
Říjen	0,00	0,00	0,00
Listopad	4470,00	4468,85	4380,00
Prosinec	0,00	0,00	0,00
Celkem	1549388,20	1549388,09	1310620,00

V prvním měsíci je ocenění metodou FIFO nižší, a to z důvodu levně pořízených zásob při prvních třech nákupech. V únoru je FIFO vyšší to proto, že se vyskladňuje to množství, které bylo nakoupeno za vůbec nejvyšší cenu, za kterou tato zásoba byla během roku 2008 pořizována. VAP za měsíc březen se nám mění směrem nahoru, což bylo způsobeno dražším nákupem. Po zbytek roku se nákupní cena nemění a zůstává na 745,--Kč za q. Metodou FIFO tedy oceňujeme za 745,--Kč za q. VAP je ale na hodnotě 744,12K4 za q čímž vzniká nepatrný rozdíl v každém měsíci.

Metoda oceňování Pevnou cenou je sice nejnižší, ale to pouze z toho důvodu, že první nákup této skladové položky byl nejnižší za celé sledované období 2008. Vzhledem k tomu, že v průběhu roku nákupní cena rostla, je tato metoda neobjektivní a neodpovídá účetní zásadě o věrném zobrazení účetní položky.

Během roku bylo spotřebováno veškeré nakoupené množství této skladové položky, takže na konci roku nevzniká žádný oceňovací rozdíl.

7. Závěr

Tématem bakalářské práce je porovnávání metod oceňování zásob při výdeji do spotřeby. Porovnávány byly ty metody oceňování, které umožňuje Zákon o účetnictví. To znamená metoda FIFO, metoda váženého aritmetického průměru a pevná cena.

V teoretické části jsou uvedeny základní informace o oběžném majetku, jeho členění a charakteristika, způsoby účtování a metody oceňování při výdeji.

Pro praktickou část byl vybrán podnik, ve kterém jsem vykonávala praxi. Z tohoto podniku byly získané údaje o skladových pohybech skladové položky HU. HU je krmná směs určená pro chov hus. Tato firma se totiž kromě rybářství zabývá také šlechtitelským chovem hus. Pro představu o velikosti a prosperitě firmy jsou uvedeny její základní údaje.

Na začátku této části jsou uvedeny základní principy a postupy práce v účetním programu ABRA G3, který bude používán pro zpracování údajů.

Získaná data z podniku se naeditovala do účetního programu ABRA G3 a provedlo se jejich oceňování. Prvně metodou FIFO a následně metodou VAP. Metodu Pevné ceny program neumožňuje, použit byl tedy pro tento výpočet program Excel. Získané údaje jsou přepsány do Tabulky č. 1.

Na základě údajů v této tabulce jsou vyvozeny následující závěry:

Součet hodnot dodacích listů, které byly oceňovány metodou FIFO a váženým aritmetickým průměrem je téměř stejný. V našem konkrétním případě rozdíl mezi těmito metodami je 0,18 Kč. Není tedy žádný markantní rozdíl v metodě, kterou bude firma využívat.

Oceňování metodou pevné ceny by nebylo vhodné, protože pevná cena byla stanovena podle prvního nákupu, který činil 730,-- Kč za q. Což je nejnižší cena, za kterou se během roku tato zásoba nakoupila. V konečném součtu je pak skladová položka během roku podhodnocována.

Tato firma má tu výhodu, že si může vybrat z obou nejčastěji využívaných metod oceňování zásob při výdeji do spotřeby. I když je rozdíl mezi souhrnem výdejek nepatrný, přesto bych doporučila metodu váženého aritmetického průměru. A to z důvodu, že součet je nižší, i když o tak nepatrnou částku.

Vzhledem k tomu, že podnik, na kterém bylo srovnávání prováděno, v současné době používá na tuto skladovou položku oceňování váženým aritmetickým průměrem, doporučím, aby u této metody zůstal.

Zdroje:

LOUŠA, František. *Zásoby : komplexní průvodce účtováním a oceňováním*. 3. aktualizované vydání. Praha : GRADA, 2007. 170 s. ISBN 978-80-247-2117-0.

RYNEŠ, Petr. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka*. 9. aktualizované vydání. Olomouc : ANAG, 2009. 975 s. ISBN 978-80-7263-503-0.

SYNEK, Miroslav, et al. *Podniková ekonomika*. 4. přepracované a doplněné vydání. Praha : C.H.BECK, 2006. 475 s. ISBN 80-7179-892-4.

Zákon č.563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění poslední novely

České účetní standardy. ANAG 2009

FÍŠEROVÁ, Eva, et al. *Abeceda účetnictví pro podnikatele*. 7. vydání. Olomouc : ANAG, 2009. 455 s. ISBN 978-80-7263-522-1.

HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 4. aktualizované vydání. Praha : C.H.BECK, 2005. 709 s. ISBN 80-7179-891-6.

Horwath Notia Audit. *Podvojně účetnictví 2004*. Praha : GRADA, 2004. 234 s. ISBN 80-247-0747-0.

ŠVARCOVÁ, Jena. *Ekonomie : Stručný přehled*. 1. vydání. [s.l.] : Ceed, 2005. 295 s. ISBN 80-903433-1-7.

VLČEK, Josef. *Ekonomie a ekonomika*. 4. zcela přepracované vydání. [s.l.] : ASPI Publishing, 2009. 516 s. ISBN 9788073574789.

HÁLEK, Vítězslav. *Oceňování majetku v praxi*. 1. vydání. [s.l.] : DonauMedia, s.r.o., 2009. 260 s. ISBN 978-80-89364-07-7.

Jak podnikat rok 2010 [online]. 18.5.2007 [cit. 2010-09-08]. Jak podnikat. Dostupné z WWW: <<http://www.jakpodnikat.cz>>.

ABRA Software a.s. : Informační systémy ABRA [online]. 2010 [cit. 2010-08-15]. ABRA Software. Dostupné z WWW: <<http://www.abra.eu/>>.

Business.center.cz [online]. 2010 [cit. 2010-08-08]. Business Center. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/>>.

Seznam příloh

Příloha č. 1.

Tisková sestava – Kniha skladových pohybů s průběžným zůstatkem – Metoda FIFO

Příloha č. 2.

Tisková sestava – Kniha skladových pohybů s průběžným zůstatkem – Metoda VAP